OB DNEVU ŠOLE

Recital, posvečen E. Kardelju

Na Splošni srednji vojaški šoli »Franc Rozman-Stane« za Bežigradom so 7. novembra slavili dan šole. Tega dne je namreč pred 35. leti tragično izgubil življenje legendarni komandant slovenskih partizanov Franc Rozman-Stane, čigar ime nosi ta srednješolska vojaška ustanova.

V avli šole je bila za gojence zabavnoglasbena prireditev, na kateri je mali estradni ansambel velikega orkestra garnizije Ljubljana spremljal vokalne solistke, zvečer pa je igral za povabljene, med katerimi so bili tudi predsednik skupščine mesta Ljubljana Marjan Rožič in drugi ugledni družbenopolitični delavci Ljubljane in komande Ljubljanskega armadnega območja.

Recitatorji-vojaki, orkester garnizije Ljubljana ter mešani pevski zbor z Jesenic so izvedli recital o življenju in delu Edvarda Kardelja. Ta je bil prvič izveden 15. avgusta, ko so na slovensko-avstrijski meji v Ratečah odprli novo karavlo, ki so jo poimenovali po revolucionarju Edvardu Kardelju. Recital je napisal Vuk Obradović.

Ob dnevu šole so učenci pripravili likovno razstavo ter se v športnem srednješolskem četveroboju pomerili s sovrstniki v odbojki, košarki ter rokometu, največ uspeha pa so imeli dijaki moščanske gimnazije.

IVAN ŠUČUR

ENOTA TERITORIALNE OBRAMBE

Nosili bodo ime Lada Mavsarja-Ronka

7. novembra so se v Ljubljani končale naporne dvodnevne terenske vaje pripadnikov enot teritorialne obrambe ljubljanskih občin. Na stadionu na Rudniku so jih zaključili s slovesnostjo, na kateri so enoto poimenovali po heroju Ladu Mavsarju-Ronku.

Lado Mavsar-Ronko je bil rojen leta 1923 v Notranjih goricah v majhni kmečki družini z delavsko tradicijo. Po končani osnovni šoli je delal kot zidarski delavec večinoma v Ljubljani, kjer je postal član ilegalne trojke skupaj z Viktorjem Kušarjem in Ludvikom Šebenikom. V vasi se je udeležil številnih akcij mladinske skupine, ki je iz Ljubljane prenašala orožje partizanom, širila tisk OF in izvajala manjše sabotažne in napisne akcije. Jeseni l. 1941 je bil sprejet v SKOJ in decembra je odšel v Borovniško četo. Julija 1942. leta je Ronko postal komandir Prve čete drugega bataljona krimskega odreda, ki se je posebej izkazala v četrti sovražni ofenzivi. Ronko je kmalu postal komandant tretjega bataljona Dolomitskega odreda, ki je vodil težke boje podnevi in ponoči v trdi zimi 1943.

12. februarja 1943 je bil Ronko ranjen. Po ozdraviti je postal komandant četrtega bataljona brigade Ljuba Šercerja s činom kapetana, ki se je posebej izkazal v borbah okrog Dobrniča pri obleganju Žužemberka. Brigada Ljuba Šercer je v sestavi 14. divizije januarja leta 1944 odšla na dolgi pohod preko Hrvatske na Štajersko, kjer se je Ronko v težkih in nenehnih spopadih s sovražnikom v snegu in hudem mrazu pokazal kot sposoben in hraber komandant. Vendar ga sovražna krogla ob neprestanih juriših in prebojih večkratnih sovražnih obročev ni zadela. 21. februarja 1944 ga je ob prižiganju cigarete pod šotorskim krilom smrtno ranil drobec granate. Tako je ugasnilo mlado življenje slavnega komandanta Ronka, predanega komunista in zavzetega borca za usodno preobrazbo slovenskega ljudstva v njegovi najtežji preizkušnji.

Za Bežigradom je na vajah teritorialne obrambe sodeloval bataljon, ki bi našo občino v resnični situaciji tudi branil. Aktivirane so bile krajevne skupnosti Ivan Kavčič, Tomačevo, Stožice in Ježica ter vzpostavljeno stalno dežurstvo. V krajevnih skupnostih so sodelovali vsi družbenopolitični dejavniki, vključno z odbori za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito. Aktiviran je bil tudi del enot narodne zaščite, ki je tesno sodelovala s pripadniki vojaških enot in skrbela za družbeno varnost ter tako svojo nalogo uspešno izvršila.

Vojaške enote so med vajami za Bežigradom obiskali predstavniki družbenopolitičnih organizacij občine in izvršnega sveta. Naj poudarimo, da je enota za Bežigradom prenočila in da so bili njeni starešine izredno zadovoljni s sprejemom. Sodelovanje z družbenogospodarskim sektorjem je v nekaterih sestavinah celo preseglo pričakovano sodelovanje med civilnim in vojaškim sektorjem.

Skratka, dvodnevne vaje manevrske strukture teritorialne obrambe so bile v Ljubljani in za Bežigradom uspešno zaključene. Enota ljubljanske teritorialne obrambe pa bo po ukazu vrhovnega komandanta oboroženih sil SFRJ maršala Tita s ponosom nosila ime narodnega heroja in upornega borca za svobodo in neodvisnost Lada Mavsarja-Ronka.

D. BESEDNJAK

IZOBRAŽEVANJE ENOT CIVILNE ZAŠČITE

Temeljna znanja z raznih področij

Tečaji in seminarji – Dolgoročno zastavljen načrt, s poudarkom na sredino, v kateri pripadniki enot CZ žive in delajo

Oddelek za ljudsko obrambo skupščine občine Bežigrad je skupaj z delavsko univerzo Cene Štupar pripravil program izobraževanja enot civilne zaščite in prebivalstva za šolsko leto 1979/80. Sistematičen pouk bo organiziran za pripadnike štabov in enot CZ po enotnem učnem načrtu osnovnega in dopolnilnega izobraževanja za ozd, krajevne skupnosti in hišne svete. Pouk bo potekal v tečajnih oblikah za splošni in strokovni del ter v seminarski obliki za dopolnilno izobraževanje. Spremljale ga bodo praktične vaje in ponazorila, s katerimi bodo zagotovili zahtevano strokovno raven znanja udeležencev, ki bodo na koncu opravili preizkus znanja.

Izobraževanje bo v 1. gimnaziji Bežigrad, Peričeva 4. Ob zadostnem številu prijavljenih (25–30), bo lahko po želji naročnika tudi na njegovem sedežu. Pri izvajanju pouka bosta sodelovala tudi Občinska gasilska zveza in odbor Rdečega križa. Izobraževali bodo tehnično-reševalne, tehniško-izvidne enote, enote za zveze, vzdrževanje reda, uničevanje neeksplodiranih predmetov, socialno delo, prvo veterinarsko pomoč, radiacijsko, biološko in kemično zaščito, splošne enote za hišno civilno zaščito, bolničarje in pomožne bolničarje in komandirje gasilskih oddelkov ter poveljnike in načelnike štabov CZ.

Ob sodelovanju oddelka za ljudsko obrambo, ki bo uradno potrjeval doseženo znanje, bo operativni del programa, ki je mimogrede povedano dolgoročen, vodil center za obrambo in zaščito pri delavski univerzi Cene Štupar. Na bežigrajskem oddelku za LO pričakujejo, da bo novi način pouka s poudarkom na praktičnem delu in izborom predavateljev, ki poznajo položaj v naši občini, ob sodelovanju strokovnega centra prinesel trajne rezultate in opravičil organiziran način dela za dolgoročno izobraževanje pripadnikov CZ. Ob morebitni vojni ali naravnih nesrečah pa bo poznavanje osnovnih elementov civilne zaščite v okolju, v katerem delovni ljudje delajo in živijo, gotovo dalo ustrezne rezultate.

D. B.

LETOVANJA IN ZIMOVANJA

Darilce za dobro vzgojiteljico

Organiziranih letovanj in zimovanj je bilo letos deležnih 1229 otrok, kar je 399 več, kot je ZPM načrtovala za letos.

V času zimskih šolskih počitnic je na Vranskem letos zimovalo 190 otrok, od teh 146 šolskih in 44 predšolskih, v Kranjski gori pa je bilo 238 predšolskih otrok. Od maja do septembra je v Umagu in Savudriji letovalo 206 predšolskih otrok. Kar zadeva šolske otroke, je bilo deležnih letovanja 661 otrok v Umagu, in sicer v petih izmenah, na Vranskem pa samo 5 šolarjev. Organiziranih zimovanj in letovanj je bilo deležnih skupaj 1299 otrok, kar je 399 otrok več, kot so načrtovali v programih za letošnje leto. Presežek je eden konkretnih prispevkov za športno dejavnost je skrbelo 5 športnih referentov.

Poročilo Majde Šubelj, predsednice kluba vzgojiteljev pri ZPM, je prikazalo razne oblike vzgojnega dela, ki so se jih posluževale vzgojiteljice na letovanjih. S konkretnimi primeri, citriranimi iz poročil oziroma dnevnikov vzgojiteljic se je nazorno pokazalo, kakšno mora biti in kakšno ne sme biti delo vzgojiteljic z otroki na letovanjih.

Napotila za pravilno ravnanje so dobile vzgojiteljice že na seminarjih, ki jih je v pripravah za letovanje priredil klub vzgojiteljev. Na seminarjih so govorili tudi o pedagoški dokumentaciji, ki bi jo morale pripraviti vzgojiteljice. Temu dogovoru pa se vse vzgojiteljice niso odzvale.

Prijetno je bilo na posvetu poslušati besede, ki jih je o svojem delu napisala ena izmed vzgojiteljic: »V skupini sem skušala vseskozi ohraniti sproščenost in naravnost. Skušala sem se otrokom čimbolj približati. Mislim, da mi je to uspelo predvsem s povsem naravnim obnašanjem, brez avtoritativnih nastopov.« Vpliv takega, pravilnega, vodenja skupine je bil naslednji: »Ob slovesu mi je vsaka moja deklica poklonila spominček – svojo risbico. Zelo so prisrčne in sedaj, ko se bliža čas slovesa, mi je kar hudo«. Nedvomno bo tem deklicam *ostalo letovanje v lepem spominu.*

V očitem nasprotju pa je bilo ravnanje neke druge vzgojiteljice, ki ni znala obvladati svoje skupine. Tudi v tej so bile deklice. Vznemirjene, zaradi nekega obiska, so z vso silo hotele domov k svojim mamicam. Kako je ob tem vzgojiteljica ukrepala, je v svoj dnevnik med drugim napisala: »Rekla sem jim, naj »popokajo« svoje stvari, gredo pred vrata doma in od tam kličejo mamice, da pridejo ponje«. Rezultat takega zgrešenega ravnanja: deklice so izrazile željo: »počitnice v koloniji naj bi trajale le teden dni«.

Kljub takim in podobnim spodrsljajem, ki so pa bili redki, so otroci preživljali svoje dneve na letovanju v veselju in vsestransko razgibanem življenju.

O letovanju na Vranskem je poročal Franci Kolenc, ki je z obžalovanjem potrdil dejstvo, da je bilo v tem, za mestnega otroka zelo zanimivem in zdravem kraju, deležnih letovanja le 5 bežigrajskih otrok.

Zelo zanimivo je bilo tudi poročanje o tritedenskem letovanju bežigrajskih otrok v mednarodnem taboru v Leverkusnu, o čemer je govorila vodja skupine Pavla Samuda. Prikaz življenja in dela v tem mladinskem počitniškem taboru je dal spodbudo za sprejem skupine nemških delavskih otrok, ki bodo prihodnje leto kot naši gostje letovali v počitniškem mladinskem domu skupnosti otroškega varstva v Umagu.

Na posvetu so sprejeli več sklepov, ki jih bo obravnavala komisija za letovanja pri ZPM.

EDA KOMAVLI

občinske ZPM v mednarodnem letu otroka.

Regres so dobili 203 otroci (50 jih je letovalo brezplačno) v skladu z novo diferencialno lestico. Za izvedbo programa letovanj je bilo porabljenih 727.700 din družbenih sredstev.

Kako je potekalo življenje na letovanjih oziroma zimovanjih, so govorili na posvetu, ki ga je sklicala občinska zveza prijateljev mladine s socialnimi delavci iz šol in KS ter z vsemi tistimi vzgojitelji, od katerih je odvisno dobro počutje otrok. Letos je za to skrbelo na zimovanjih 8 pedagoških delavcev, 15 vzgojiteljic in 30 dijakov srednje medicinske šole; na letovanjih pa 8 pedagoških vodij, 12 učiteljev, 9 vzgojiteljev, 14 študentov pedagoške *akademije in 5 dijakov pedagoške* gimnazije ter 21 študentov iz drugih šol. Nad zdravjem otrok pa je bedelo 8 zdravstvenih delavcev (1 zdravnik in 7 medicinskih sester),

Šolanje invalidov za voznike motornih vozil naj bi postalo sestavni del rehabilitacije. Ali bomo zmogli dovolj volje in sredstev? *foto: T. Bratok*

INVALIDSKA AVTO ŠOLA

Avtomobil jih pelje v življenje

V začetku leta smo na straneh našega glasila pisali o paraplegikih in njihovem vključevanju med voznike motornih vozil. Takrat smo tudi omenili, da imajo svojo avto šolo, eno samo šolsko vozilo, da pa so na vozniških izpitih zelo uspešni. Njihov največji problem je bil, kako čimprej priti do vozniškega dovoljenja ter z njim do večje gibljivosti in do samostojnega vključevanja v delo in življenje.

Doslej je že mnogo paraplegikov dobilo vozniška dovoljenja ter se uspešno vključilo v razne družbene dejavnosti. Še vedno pa ostaja stari problem – napačno razumevanje za avtomobil, za volanom katerega sedi paraplegik. Bolj in bolj se moramo zavedati, da v takih primerih avtomobil ni samo prevozno sredstvo, temveč je to ortopedski pripomoček in eden najbolj učinkovitih pripomočkov pri rehabilitaciji. Kot je znano pa zakon tega ne upošteva, zato imajo paraplegiki veliko težav, ko morajo dodatno opremljati svoja vozila z mehanizmi za upravljanje. Dosedanja pot paraplegika do vozniškega dovoljenja je bila trnova in prepredena z mnogimi ovirami. Zunaj zdravniških krogov se še vedno ne zavedajo, da je avtomobil paraplegiku nujno potreben, tako kot invalidski voziček. Zavod za rehabilitacijo invalidov, kjer se s to problematiko srečujejo vsak dan, je prav gotovo najbolj pristojen, da pri tem stvari postavi na svoje mesto.

Namestnik direktorja inštituta za rehabilitacijo in fizikalno medicino pri republiškem zavodu za rehabilitacijo invalidov, dr. Črt Marinček, nam je povedal, da skupaj z društvom paraplegikov SRS pripravljajo predlog, ki ga bodo poslali zdravstveni skupnosti SRS. S tem predlogom bodo skušali doseči, da bi šolanje invalidov za voznike vključili v proces rehabilitacije. Z drugimi besedami: paraplegiki ne bi imeli več ločene avto šole ter tehnično pomanjkljivo in zastarelo opremljenih vozil, temveč bi za vse to poskrbeli na Zavodu za rehabilitacijo invalidov. Invalid naj bi zavod zapustil z vozniškim dovoljenjem v žepu. Po besedah dr. Marinčka in glede na visoko strokovno podkovanost osebja (od zdravnikov do vrhunskih elektronikov) v Zavodu problemov ni. Problem je namreč drugje – ali bo zdravstvena skupnost SRS pripravljena in sposobna *izpeljati to težko, a nadvse humano* nalogo? Zapleta se namreč pri denarju, kjer se vse začne, a žal pogosto tudi neha.

TADEJ BRATOK

Prezgodnji sneg jo ni zagodel le komunalcem, ampak je naredil tudi precej škode. Narava še ni bila pripravljena na snežno oddejo, ponekod je bilo na drevesih še precej listja, pa zato veje niso vzdržale teže mokrega snega. Lomile so se veje, ponekod so padala cela drevesa. Nesreč zaradi tega ni bilo, nekaj dreves pa je za Bežigradom vendarle manj. Tudi vrba pred bežigrajsko gimnazijo je klonila pod težo nenadejanega bremena.